

εἶναι σημαίνων. Καὶ τοῦτο διχῶς, ἢ κατὰ συύαψιν, ἢ κατὰ διάζυξιν. Κατὰ συύαψιν μὲν, εἰ ἔχει, κινεῖται. ὄν τὸ εἰ μόριον χαρακτηρίζει. Κατὰ διάζυξιν δὲ οἷον ἡ ἡμέρα ἐστίν, ἢ νύξ. ἐς τῶ ἢ μορίῳ διαζυκτικῶ κέχρηται. ἐστὶ δὲ ὁ ὑποθετικὸς λόγος ἐκ τῶ κτηγορικῶν συύθετος.

Ἑτέρα διαίρεσις τοῦ ἄποφαντικοῦ Λόγου.

Ἑτέραν διαίρεσιν ὁ ἄποφαντικὸς δέχεται λόγος κατὰ τὸ εὐ καὶ τὸ πλῆθος. Καὶ εἰς μὲν λόγος λέγεται ἄποφαντικὸς, διχῶς, ἢ ὁ εὐ δηλῶν, ἢ ὁ συυδέσμων εἰς. Ἐστὶ δὲ εὐ δηλῶν λόγος, ἐν ᾧ ἑκατέρω τῶ συμπληρωσῶν αὐτὸν φάσεων μιᾶς τινὸς φύσεως τυγχάνει δηλωτική. καὶ ὁρισμὸς ἔλος αὐτὸ ὀνόματος, ἢ ῥήματος, ἢ καὶ ἀμφοῖν ληφθεῖη, οἷον τὸ ζῶον, λογικὸν θνητὸν, ἐστὶν εὐσία ἐμφυχὸς αἰσθητική. Συυδέσμων δὲ εἰς λέγεται λόγος, ἐν ᾧ πλείους παραλαμβανόμενοι λόγοι, ἀκολουθίαν, ἢ διάσασιν σημαίνουσιν, ὡς οἱ ὑποθετικοί.

Πολλοὶ δὲ λέγονται λόγοι ὁμοίως διχῶς. ἢ γὰρ μετὰ συυδέσμου τινὸς, ἢ ἀσυυδέτοι. Μετὰ συυδέσμου μὲν οἷον Σωκράτης περιπατεῖ, καὶ πλάτων διαλέγεται. Ἀσυυδέτοι δὲ, οἱ τῶ σημανομένῳ πολλοί, τῆ δὲ φωνῆ εἰς, ὡς οἱ ἐξ ὁμωνύμων ὄρων συυκείμενοι, ὡς κύων ὑλακτεῖ. ἢ ἀμφοτέρως πολλοί, οἷον Σωκράτης ἐστίν, ἀνθρώπος ἐστίν. Ἐπὶ δὲ τοῦ παρόντος ἢ θεωρία ἐστὶ, περὶ τοῦ εὐ δηλουῦτος λόγου, ὃν διείλομεν ἀνωτέρω εἰς τὴν κατάφασιν καὶ ἀπόφασιν.

Περὶ Ἀντιφάσεως.

Κατάφασις οὐκ ἐστὶν ἀπόφασις τινὸς κατὰ τινος. Ἀπόφασις δὲ ἐστὶν ἀπόφασις τινὸς ἀπό τινος. Ἀντίκεινται δὲ ἀλλήλαις, ἀντιφατικῶς μὲν ἕνικα τοῦ αὐτοῦ εἰςὶ κατηγορουμένου, καὶ ὑποκειμένου, καὶ κατὰ τὸν αὐτὸν ῥόπον σημαστικαί, καὶ ἐν τῶ αὐτῶ χρόνῳ, καὶ μὴ ὁμωνύμως, καὶ ὅσα ἄλλα, ὡς μὴ δέποτε συυαληθεῖν, ἢ συυψυυδέσθαι. Λέγεται γὰρ ἀντιφάσις μάχη καταφάσεως, καὶ ἀποφάσεως, αἰεὶ διαιρουσα τὸ ἀληθεῖς καὶ τὸ ψευδὸς. Ἐστὶ δὲ ὑποκείμενον ἐν ταῖς ἀποφάσεσιν, ὅπερ ὁ φιλόσοφος ὄνομα καλεῖ ἐνταῦθα. τοιοῦτον δὲ ὡ τὸ ἄρθρον πρόσκειται, ἢ δυνάμει, ἢ ἐνεργείᾳ, καθ' οὗ καὶ τὸ κατηγορούμενον λέγεται. Κατηγορούμενον δὲ ἔστι, τὸ ῥῆμα καλούμενον τῶ φιλόσοφῳ. τοιοῦτον δὲ τὸ κατ

κατ' ἄλλου ἀγορεύμενον. Ὅτι, ῥῆμα μὲν κατὰ γραμματικούς ὄν, οὐ
 δεμιάς δέεται συναφείας. ὄνομα (1) δὲ ὄν, διακρίνεται τοῦ ὑποκειμένου,
 τῷ ἔχειν αἰεὶ τὸ ἐστὶ προσκείμενον ἑαυτῷ, ἢ διωκόμεν, ἢ ἐνεργεία, οἷον
 ὁ Σωκράτης περιπατεῖ, ὁ Σωκράτης οὐ περιπατεῖ. Ἐφ' ὧν τὸ μὲν Σω-
 κράτης ὑποκείμενον λέγεται. πρόσκειται γὰρ αὐτῷ τὸ ἄρθρον, καὶ ἐστὶ
 καθ' οὗ τὸ περιπατεῖν ἀγορεύεται. κατηγορούμενον δὲ τὸ περιπατεῖν. τῷ-
 το γὰρ ἐστὶ τὸ κατὰ τοῦ Σωκράτους ἀγορεύμενον. καὶ εἰσὶν ἀντιφατικῶς
 μαχόμεναι αὐταί. σύγκεινται γὰρ ἐκ τῆς αὐτῆς ὑποκειμένου, καὶ κα-
 τήγορουμένου, ὁμοίως σημαστικῶν, καὶ ἐν τῷ αὐτῷ χρόνῳ καὶ τὰ λοιπὰ.

Περὶ τῶν λοιπῶν Ἀντιθέσεων τῶν ἐν ταῖς προτάσεσι.

Μία μὲν οὐκ καταράσει, μία ἀπόφασις ἀντίκειται. ὄν ἕξοπον εἴρη-
 ται ἀντιφατικῶς. Ἐνδέχεται μὲντοι καὶ πλείους γίνεσθαι τὰς
 ἀντιθέσεις τῆς αὐτῆς, ὧν αἱ διαφοραὶ ἀπὸ τῆς διαφορᾶς τῆς σημασινομένου
 πραγμάτων, καὶ τῆς περὶ αὐτὰ θεωρούμενων λαμβάνονται. Ἐφ' ἑκάστης
 οὐκ ἀποφάνσεως τρία ἕξ ἀνάγκης θεωρεῖται. Πρῶτον τὰ δηλούμενα
 πράγματα ὑπὸ τοῦ ὑποκειμένου, καὶ κατηγορούμενου. Δεύτερον ἢ πρὸς
 ἀλλήλα τούτων σχέσις. Καὶ τρίτον ὁ πρὸς σημασινομένου χρόνος.

Διαφορὰ τῶν Ἀντιθέσεων ἀπὸ τοῦ ὑποκειμένου.

Εκ τῶν τριῶν δὴ τούτων αἱ διαφοραὶ λαμβάνονται τῆς ἀποφάνσεως καὶ
 τῆς κατ' αὐτὰς ἀντιθέσεων. Ἀλλὰ πρῶτον ἐκεῖνο ληπτέον, ὅτι
 τῆς ἀποφάνσεως δίδεται ποιότης, καὶ ποσότης παρὰ τοῖς λογικισμοῖσι.
 Ποιότης μὲν ἐννοοῦσι, τὸ ἀποφατικῶς, ἢ καταρατικῶς εἶναι. Ποσότη-
 τα δὲ τὸ καθόλου, ἢ ἐπὶ μέρους εἶναι σημαντικῶς. Τὰ γοῦν ὑποκείμε-
 να, πράγματα εἰσὶ. Τῶν δὲ πραγμάτων, τὰ μὲν εἰσὶ καθόλου, τὰ
 δὲ καθ' ἕκαστα. Καὶ καθόλου μὲν εἰσὶν, ὃ ἐπὶ πλείονων πέφυκε κατηγο-
 ρεῖσθαι, οἷον ζῶν, ἀνθρώπος. Καθ' ἕκαστα δὲ, ὃ μὴ ἐπὶ πλείονων, οἷον
 Σωκράτης, Πλάτων. Τὰ μὲν οὐκ καθ' ἕκαστα ἀδιαίρετα εἰσὶν, ἕξ ὧν αἱ
 καθ' ἕκαστα σύγκεινται ἀποφάνσεις. Τὸ δὲ καθόλου τελερῆ ποιεῖται

ΤΤ 2 τῷ

(1) Διακρίνεται γὰρ τὸ κατηγορούμενον (ὄνομα ὄν κατὰ γραμματικούς) τῷ ὑποκειμένου τῷ
 μεταξὺ τοῦ ὑποκειμένου καὶ κατηγορούμενου τῷ, ἐστὶν ἐμπεπτωκέα. δὲ οὐ ταῦτα συ-
 τάπτεται. ἐκεῖνο γὰρ ἀμείσως, τοῦτο δὲ τὸ ὄνομα δηλαδὴ, ἐμμίσως συναπτεῖται τῷ
 ὑποκειμένῳ πεφύκασθαι.

τὴν ἀπόφασιν. ἢ γὰρ αὐτὴ προσδιορισμοῦ λαμβάνεται, καὶ ποιεῖ τὰς ἀπροσδιορίστους ἀποφάσεις. Ἡ μετὰ προσδιορισμοῦ λαμβάνεται καὶ τοῦτο διχῶς, Ἡ μετὰ καθόλου, καὶ ἀποτελεῖ τὰς καθόλου ἀποφάσεις. Ἡ μετὰ μερικοῦ, ἔ λέγεται μερικὴ ἀπόφασις. προσδιορισμοὶ δὲ εἴτι τέσσαρες. δύο μὲν καθόλου ὁ πᾶς καὶ οὐδεὶς, δύο δὲ μερικοὶ ὁ τις, καὶ οὐ πᾶς. καὶ τῆ καθόλου καταφατικὸς μὲν ἐστὶν ὁ πᾶς, ἀποφατικὸς δὲ ὁ οὐδεὶς. ὡσαύτως δὲ καὶ τῆ μερικῶν, ὁ μὲν τις ἐστὶ καταφατικὸς, ὁ δὲ οὐ πᾶς ἀποφατικὸς. προσδιορισμοὶ δὲ λέγονται, ὅτι οἰοῦνται προσρήματα τινα ὄντες τοῖς ὑποκειμένοις προσκείμενοι διορίζουσιν ὅπως ἔχει τὸ κατηγορούμενον πρὸς τὸ πλῆθος, τῆ ὑπὸ τὸ ὑποκείμενον ἀτόμων. Κατὰ μὲν οὖν τὴν διαίρεσιν τοῦ ὑποκειμένου, τέσσαρα φαίνονται ποικιλόμενα αἱ καταφάσεις, ἐπὶ τῆ αὐτῆ πραγμάτων ὑποκειμένου τε, καὶ κατηγορουμένου. αἱ ἰσχυροὶ ἀποπλούμεναι ἀποφάσεις ἐπὶ τῆ αὐτῆ πραγμάτων, ἐκείναις ἀντικειμένως ἔχουσαι, τέσσαρες ἀποτελοῦσιν ἀποφάσεως αἰτιθίσεις. ἐκάστη γὰρ καταφάσει, αἱ ἀπόφασις ἀντίκειται. ὡςπερ καὶ ἀνάπαλιον, ἐκάστη ἀπόφασις, κατάφασις. οὐχ ἡ τυχούσα δὲ τῆ τυχούσῃ, ἀλλ' ἔσαι τοῦ αὐτοῦ εἰσὶ κατηγορουμένου, κατὰ τοῦ αὐτοῦ ὑποκειμένου. Τῷ αὐτῷ πιγαροῦ ὑποκειμένῳ φέρε εἰπεῖν ἀνθρώπων, ὁ πᾶς προσαπτόμενος προσδιορισμὸς, δίδωσιν ἡμῖν ἐννοεῖν, ὅτι καθόλου λαμβάνεται, καὶ ποιεῖ τὴν καθόλου, ὡς καθόλου καταφατικῶν ἀπόφασιν, οἷον πᾶς ἀνθρώπος περιπατεῖ. Ὁ δὲ οὐδεὶς προσδιορισμὸς, τῷ αὐτῷ προσεφεύξει ὑποκειμένῳ ποιεῖ τὴν καθόλου, ὡς καθόλου ἀποφατικῶν ἀπόφασιν, οἷον οὐδεὶς ἀνθρώπος περιπατεῖ. Καὶ ἀντίκεινται αἱ τοιαῦται ἀλλήλαις ὡς ἐναντία. ὅτι ὡς ἔχουσι τὰ ἐναντία κατὰ τὴν περὶ τὸ ἀμφοῖν δεκτικὸν συνύπαρξιν, ἢ ἀπουσίαν, οὕτω ἔ αὐταὶ πεφύκασι πρὸς τὸ συναληθεύειν, ἢ συμφυλάδεσθαι.

Τῆ αὐτῆ δὲ καθόλου σημαντικῆ φωνῆ ὁ οὐ πᾶς προσαπτόμενος προσδιορισμὸς, ὡσαυτὸ καὶ ὁ τις, ποιοῦσι τὴν τῆ ὑπεναντίων λεγομένων συζυγίαν. οἷον τις ἀνθρώπος περιπατεῖ, οὐ πᾶς ἀνθρώπος περιπατεῖ. Ὑπεναντία δὲ ἤκουσαν αὐταὶ, ὅτι ὑπὸ τὰς ἐναντίας κείνται. καὶ ὅτι οὐδὲ κυρίως εἰσὶν ἐναντία. συναληθεύουσι γὰρ ὡσαυτὸ κατωτέρῳ εἰσόμεθα. Ἐνίοτε δὲ αὐτὸ τινὸς προσδιορισμῶ ἢ καθόλου φάσις ὑποκείμενον ἐν ταῖς ἀποφάσεσι γίνεται. οἷον ἀνθρώπος περιπατεῖ, ἀνθρώπος οὐ περιπατεῖ. ἔ εῖρηται ἡ τοιαύτη συζυγία τῆ φιλοσόφῳ ἀπροσδιορίστου, ὡς καθόλου καὶ μὴ καθόλου. Καθόλου μὲν διὰ τὴν ὑποκειμένου (1) φύσιν, ὅτι

(1) Φύσις.

ἐς (1) σημαντικὴ φύσις ἐν πλείοσιν ὑπαρχούσης. Ὡς μὴ καθόλου δὲ, διὰ τὸ ἀμοιρεῖν τῷ καθόλου προσδιορισμῶν.

Παρά ταύτας δὲ εἰσιν αἱ καθ' ἕκαστα, ἐφ' ὧν ἡ ὑποκειμένη φύσις ἐνός τινός ἀτόμου τυγχάνει δηλωτικῆ. οἷον Σωκράτης περιπατεῖ, Σωκράτης οὐ περιπατεῖ, ἐξ ὧν ἡ καθ' ἕκαστα συζυγία ἀποτελεῖται.

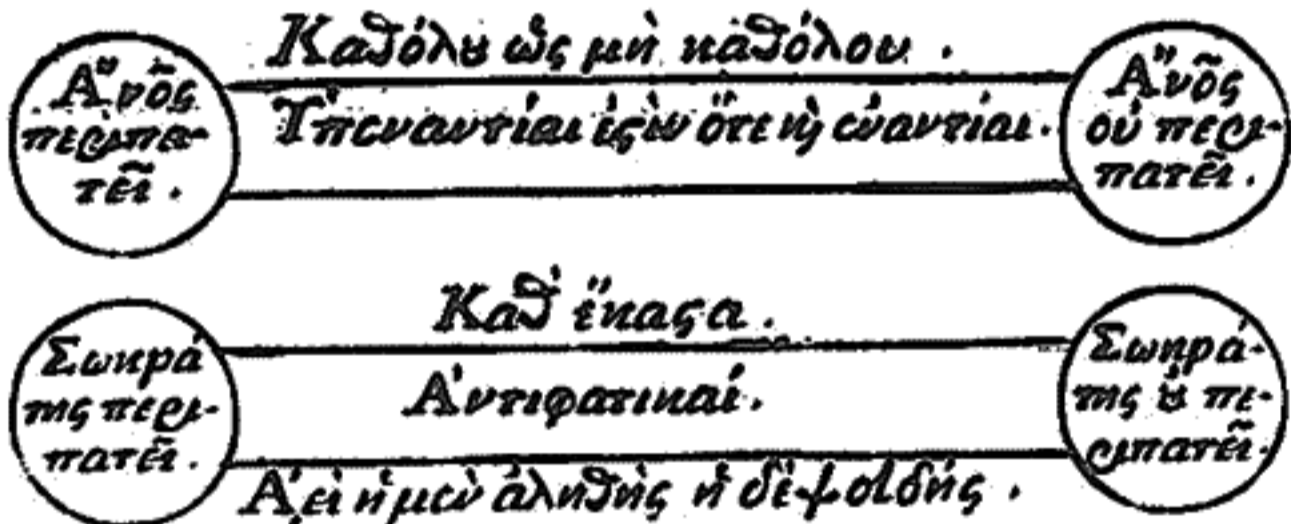
Τίτλαρις οὖν αὐταὶ ἀντιθέσεις τῷ ἐκ τοῦ αὐτοῦ ὑποκειμένου, καὶ κατηγορουμένου ἀποφάσεων, κατὰ τὴν διαφορὰν τῆς λήψεως τοῦ ὑποκειμένου πολυπλασιαζόμεναι, αἷς καὶ πέμπτη ἀναφάνεται τῷ διαφορουσῶν κατὰ ποσότητα, καὶ ποιότητα ἀντίθεσις. ἥτις καὶ ἀτιφατικὴ λέγεται, ὡς μήποτε συμψυδομένη, ἢ συλλαθηθεύουσα. οἷαί εἰσιν, ἢ πᾶς ἄνθρωπος περιπατεῖ, καὶ ἢ οὐ πᾶς ἄνθρωπος περιπατεῖ, ἢ αἱ ταύταις ἀντικείμεναι, οἷον ἢ οὐδεὶς ἄνθρωπος περιπατεῖ, καὶ ἢ τίς ἄνθρωπος περιπατεῖ.

Παρά ταύτας δὲ ὅσιν ἡ τῷ ὑπαλλήλων ἀντίθεσις, ἢ μᾶλλον εἰπεῖν ἀκολουθία. ἀντίκεινται γὰρ αὐταὶ κατὰ μόνον ποσότητα. κατὰ δὲ ποιότητα ὁμοφωνοῦσιν, ὡς ἡ καθόλου καταφατικὴ, τῇ ἐπὶ μέρος καταφατικῇ, καὶ ἡ καθόλου ἀποφατικὴ, ὁμοίως τῇ ἐπὶ μέρος ἀποφατικῇ. Εἰς ἐκκενσεύραν δὲ κατάληψιν ἐκκείδωσαν ἰσαξῆς ἐπὶ διαγράμματος.

(1) Αὕτη ἡ συζυγία.

Page 334

Οὐ σωαληθδίουσι, συμφολδονται
δεποτε καδολου ως καδολου.

Διαφορα των αντιθεσεων απο της σχεσεως του κατηγορουμενου προς το υποκειμενον.

Τούτων δε αυτις τῶ ἐκτεθεισῶν συζυγιῶν ἐκάστη ἕκαστος συμβαίνει ποικίλεσθαι, κατὰ τὸ τρίτον τῆς σχεσεως τοῦ κατηγορουμένου πρὸς τὸ υποκειμενον. Ἡ γὰρ τὸ κατηγορούμενον φύσει αἰεὶ σωῆται τῷ υποκειμένῳ, ὡς τῷ ἀνθρώπῳ τὸ ἀναπνεῖν. Ἡ φύσει αἰεὶ τοῦ αὐτοῦ ἠλλοτριώται, ὡς τοῦ λίθου τὸ αἰδάνεσθαι. Ἡ ποτὲ μὲν ὑπάρχει τὸ κατηγορούμε-

νον τῷ ὑποκειμένῳ, ποτὲ δὲ οὐ, ὡς τῷ ἀνθρώπῳ τὸ περπατεῖν. Τὰς δὲ ποιαύτας σχέσεις, ἢ διαφορὰς, ἔϋλας καλεῖν ἠξίωσαν οἱ λογικόμενοι, ὡς τοῖς ὑποκειμένοις πράγμασι συλλαφαινομένας. ἐφ' ὧν ὡς ἐπίτινος ἕλης οἱ ἀποφαντικοὶ σχηματίζονται λόγοι. Ὡς ἢ μὲν πρώτη καθ' ἑαυτὴν αἰεὶ ὑπάρχει τῷ ὑποκειμένῳ τὸ κατηγορούμενον, ἀναγκαίως εἴρηται ἕλη, ὡς ἀναγκαίως αἰεὶ ἐόντος ἐκείνου. τὸ γὰρ ἀναπνεῖν, ἀναγκαίως ἐνεσιν αἰεὶ τῷ ἀνθρώπῳ. Ἡ δὲ μετ' αὐτῷ καθ' ἑαυτὴν αἰεὶ ἠλλοτριῶται τοῦ ὑποκειμένου τὸ κατηγορούμενον, ἀδύνατος ἦκουσεν, ὅτι ἀδύνατόν ἐστι τῷ ὑποκειμένῳ ἐνυπάρχειν τὸ κατηγορούμενον. ἀδύνατον γὰρ τὸν λίθον αἰδάνειν. Ἡ δὲ τρίτη ἐνδέχεται ἦκουσεν. ἐνδέχεται γὰρ ὑπάρχειν τῷ ὑποκειμένῳ τὸ κατηγορούμενον, καὶ μὴ ὑπάρχειν, ὡς τὰ περπατεῖν τῷ ἀνθρώπῳ.

Διαφορὰ τῶν Ἀντιθέσεων ἄπὸ τοῦ χρόνου..

Λοιπὴ δὲ εἶσαι ταῖς ἐκτεθείσασιν ἢ κατὰ τὸ κατηγορούμενον διαίσεις τῶν ἀποφάνσεων, τελερῆς δὲ καὶ αὐτῆς. ἐπειδὴ γὰρ τὸ κατηγορούμενον προσσημαίνει χρόνον, ὁ δὲ χρόνος τριμερῆς. (διαίρεται γὰρ κατὰ τὸ ἐνεστὸς, καὶ παρεληλυθὸς, ἔ μέλλον.) πρόδηλον ὅτι τελερῆς ποικίλει εἶναι ἐνδέχεται ἄπὸ τοῦ κατηγορουμένου. ἐκάστη τῶν ἐκτεθεισῶν τῆς ἀποφάνσεως συζυγιῶν.

Ἐκτεθείασιν οἱ νεώτεροι καὶ ἄλλας τῶν ἀποφάνσεων ἀντιθέσεις διαφόρους, οἷον τὰς μὲν κατὰ φύσιν, τὰς δὲ παρὰ φύσιν τῷ κατηγορίαν ποιεῖνθαι, ὡς αἰθερὸς πᾶς ἀνθρώπος ζῶν, καὶ τίς ζῶν ἀνθρώπος. Καὶ τὰς μὲν ταυτολογούσας, οἷον ἀνθρώπος ἐστὶν ἀνθρώπος, τὰς δὲ μὴ. Καὶ τὰς μὲν καθ' αὐτὸ, τὰς δὲ καὶ συμβεβηκὸς τῷ κατηγορίαν ποιεῖνθαι. Ἀλλ' αὐταὶ καὶ ὅσαι ἄλλαι τοῦ αὐτοῦ γένους, ἐπὶ τῷ χέσει ἀνάγονται τοῦ κατηγορουμένου πρὸς τὸ ὑποκείμενον, ἢς αἱ γενικώτεραι διαφοραὶ ἐξετέθεισαν.

Διαφορὰ τῶν ἀποφάνσεων ἄπὸ τῆς λεκτικῆς σωτηρείας..

Πᾶσαι μὲντοι αἱ ποιαῦται διαφοραὶ τῶν ἀποφάνσεων, εἴτε παρὰ τῷ χέσει τοῦ κατηγορουμένου πρὸς τὸ ὑποκείμενον, εἴτε παρὰ τῷ διαφορᾷ.

φορῶν τοῦ ἀπορροηματικμοῦ χρόνου τῶ κατηγορευμείῳ κατὰ τὰς ἐκτεθεί-
 σας ἐπὶ τοῦ ἀνωτέρω διαγράμματος πρὸς ἀλλήλας διατάσσονται. καὶ κατὰ
 τὰς λοιπὰς ἐφεξῆς ἀντιθέσεις ὡς ἐπὶ τοῦ διαγράμματος καθορᾶται. Τὰς
 δὲ ἐκτεθείσας ἀντιθέσεις πᾶσας τελεχῶς ἐτι διελεῖν ἐνδέχεται, κατὰ τὴν
 διαφορὰν τῆ ἐν αἷς σχηματίζονται λέξεων. Ἡ γὰρ ἐξ ὀνόματος μένον καὶ
 ῥήματος σωτιθέμεθα, ὡς καὶ ἀπλᾶς φίλον καλεῖν, ὡς τὸ ἀνθρωπος
 περιπατεῖ. Ἡ μετὰ τοῦ ἐσὶ ῥήματος, ὡς καὶ ἐκ τρίτου προσηγορευμέ-
 του φασίν, ὡς τὸ ἀνθρωπος ἐσὶ δίκαιος. Καὶ τρίτον μετὰ ῥόπου, ὡς
 τὸ ἀναγκαίως ὁ ἀνθρωπος ἀναπνεῖ. Τελῶν οὐκ οὐσῶν τῆ κατὰ τὰς Ἀπο-
 φάνσεις ῥημάτων διαφορῶν, τάτε κοινὰ πᾶσαι, καὶ ἐκάστη ἰδίως προσόντα,
 ἐφεξῆς ῥητέον ἡμῖν, καὶ πρῶτον περὶ τῆ ἀπλῶν, εἰς σαφετέραν κατὰ
 λέξιν, ἐπὶ διαγράμματος ἐκθεμελίαν.

Ὅπως ἔχουσιν ἐφ' ἐκάστης ἀντιθέσεως αἱ ἀντικείμενα
 Ἀποφάνσεις, πρὸς τὸ συναληθεύειν, ἢ
 συμπάδειν.

Α Ἰ. μὲν οὖν καθόλου, ὡς καθόλου, ἅμα μὲν ἀληθεῖς, οὐκ αὖ γίνονται
 τὸ ποτε ἐπὶ πάσης ὕλης. ἅμα δὲ ψευδεῖς, ἐπὶ τῆς ἐνδεχομένης
 φαίνονται ὕλης. οἷον πᾶς ἀνθρωπος περιπατεῖ, οὐδεὶς ἀνθρωπος περ-
 πατεῖ. Ἐπὶ δὲ τῆς ἀναγκαίας, καὶ ἀδυνατοῦ ὕλης, αἰεὶ ἔστιν ἢ μὲν ἑτέρα
 ψευδής, ἢ δὲ ἑτέρα ἀληθής. Αἱ δὲ κατὰ μέρος ψευδεῖς μὲν οὐκ αὖ
 ποτε ἅμφω εἰσὶν, ἅμφω δὲ ἀληθεῖς γίνονται ἐπὶ τῆς ἐνδεχομένης ὕ-
 λης. οἷον τις ἀνθρωπος περιπατεῖ, τις ἀνθρωπος οὐ περιπατεῖ.
 Ἐπὶ δὲ τῆς ἀναγκαίας καὶ ἀδυνατοῦ ὕλης, αἰεὶ ἢ μὲν ἑτέρα ἐστὶν ἀ-
 ληθής, ἢ δὲ ἑτέρα ψευδής. καὶ ἔπεται ἑκατέρα ἐπὶ τῆς ἀναγκαίας καὶ
 ἀδυνατοῦ ὕλης, τῆ ἐναντία ὑφ' ἧς πέτεται, πρὸς ἧ καὶ ὑπ' ἀλλήλους λέ-
 γεται ἑκατέρα ἑκατέρα, ἢ μὲν Τίς, τῆ Πᾶς, ἢ δὲ οὐ Πᾶς, τῆ Οὐδεὶς.
 Ὡν τῆς μὲν καθόλου ἀληθεύουσας, ἐξ ἀνάγκης ἀληθεύει καὶ ἢ ὑπ' αὐ-
 τῶν μερικῆ, ἅτε δὴ μέρος ἐκείνης, καὶ ὑπ' ἐκείνης περιεχομένη. Ψευ-
 δομένης δὲ τῆς καθόλου οὐκ ἀναγκαίως ψεύδεται καὶ ἢ ὑπ' αὐτῶν μερι-
 κῆ. ἐνδέχεται γὰρ τὸ κατηγορούμενον πᾶσι μὲν τοῖς ὑπὸ τὸ ὑποκείμενον
 ἀτόμοις μὴ ὑπάρχειν, ἀλλὰ τισὶ μόνον, ὡς ἐπὶ τῆς ἐνδεχομένης ὕλης,
 ἐφ' ἧς ἀληθεύει μὲν ἢ κατὰ μέρος, ψευδομένης τῆς καθόλου. Τῆς δὲ
 μερικῆς ψευδομένης ἐφ' οἴασου ὕλης, ἀναγκαίως ψεύδεται καὶ ἢ καθό-
 λου.

λυ. τὸ ἧδὲ κατὰ τὴν οἰκείων μερῶν μὴ ὄν ἀληθές, καθόλου ἐκ ἔσιν ἀληθές.

Τῶν αὐτῶν δὲ τύπων εἴχουσι κανόνι καὶ αἱ ἀπροσδιόριστοι. τὰ μὲν γὰρ ἄλλα αἱ αὐταὶ εἰσι ταῖς κατὰ μέρος, ὡς ὁ ἔσπος καταγγέλει τῆς προφορᾶς, πλὴν αἱ ἀπροσδιόριστοι ἀδιαφόρως, καὶ ἀντὶ τῆς καθόλου λαμβάνονται, ἐξακουομένων δηλονότι τῆς καθόλου προσδιορισμῶν. διὸ καὶ εἴρηται ὡς τῷ φιλοσόφῳ. αὐταὶ μὲν οὐκ εἰσὶν ἐναντία, τὰ μὲντοι δηλούμενα εἰσὶν ἐναντία ποτε ἐναντία. ἀλλ' ὡς ἀντὶ τῆς καθόλου λαμβάνονται, κατ' ἐκείνας καὶ συμψεύδονται. Λοιπὴ οὐκ ἢ τῆς καθ' ἕκαστα συζυγία, ἃς κατὰ ἀντίφασιν ἀντικείμεναι φησὶν ὁ φιλόσοφος ὅσα τοῦ αὐτοῦ εἰσὶ κατὰ τοῦ αὐτοῦ, καὶ ὅσα ἀνωτέρω εἴρηται, ὧν τῆς ἑτέρας ἀληθείας, ἐξ ἀνάγκης ψεύδεις ἔσιν ἢ ἑτέρα ἐπὶ πάσης ὕλης. Ταύταις ὁμοίως ἔχουσιν ἀντιφατικῶς καὶ αἱ διαγώνιοι κατὰ τὸ ἐκτεθέν διάγραμμα, δηλονότι ἢ Πᾶς ἔστι οὐ πᾶς. ἢ τε οὐδεὶς καὶ τίς. αὐταὶ γὰρ ἐπ' οὐδεμιᾶς ὕλης σωκληθῆσιν, ἢ συμψεύδονται, ἀλλ' αἰεὶ διαιροῦσι τὸ ἀληθές καὶ τὸ ψεῦδος, ὅπερ ἐστὶ τῆς ἀντιφάσεως τὸ ἀξίωμα, ἃς καὶ καθόλου τῆς καθόλου καλεῖ ὁ φιλόσοφος ἕκαστον τῆς καθόλου τυχόν, ὡς τελειότερας εἰληφῶς τὴν ἐπανυμίασ.

Οὐκ ἐπὶ παντός μὲντοι χρόνου πᾶσαι ὁμοίως διακρίνουσι τὸ ἀληθές καὶ τὸ ψεῦδος. ἀλλ' αἱ μὲν διαγώνιοι ἀντιφάσεις, ἀπαραλλάκτως ἔχουσι κατὰ τὰ εἰρημνῆ, ἐπὶ πάσης ὕλης καὶ παντός χρόνου μαχόμεναι ἀλλήλαις ἀσπονδα. ἐπὶ δὲ τῆς καθ' ἕκαστα καὶ μελλόντων ἀντιφάσεως ἐκ ἀναμφισβητήτως ἔχουσιν, οἱ ἐκτεθέντες κανόνες. Ἐξ ἧς γὰρ τούτων κατὰ τὴν ὕλην διαιρουμένων, ὡς περὶ καὶ αἱ λοιπαί. ἐπὶ μὲν τῆς ἀναγκαίας ὕλης οἷον ὁ ἥλιος ἐς αὐρον ἀνατελεῖ, ἢ μετὰ κελὸν ἔσαι ἐν ταύρῳ. καὶ ἐπὶ τῆς ἀδυνατάς οἷον ὁ ἥλιος ἐς αὐρον ἐκ ἀνατελεῖ, ἢ μετὰ κελὸν ἀμέσως ἔσαι ἐν λέοντι, ἀναμφίλεκτα τὰ εἰρημνῆ περὶ αὐτῶν. ἐπὶ παντός ἧδὲ χρόνου ἢ μὲν ψεύδεις, ἢ δὲ ἀληθείς. Ἐπὶ δὲ τῆς ἐνδεχομένης ὕλης δοκεῖ πως ἀμφισβητήσιμον, εἰ αἰεὶ διακρίνουσι τὸ ἀληθές, καὶ τὸ ψεῦδος, οἷον εἰς νέωτα ἔσαι ναυμαχία Ἰαπανοῖς καὶ Ἑνετοῖς, εἰς νέωτα ἐκ ἔσαι ναυμαχία. ἀδύλον γὰρ ἐπὶ τούτων ὅποτέρᾳ εἰσὶν ἀληθείς, ἢ ψεύδεις.

Ζήτημα.

Πότερον ἐν τοῖς μέλλουσιν ἐνδεχομένοις, θατέρᾳ τῶν μερικῶν προτάσεων, ὡρισμένως ἀληθεύει ἢ ψεύδεται, ἢ ἀναγκασίως μὲν, ἀσείτως δ' ἔ;

Τετραχῶς δὲ τὴν περὶ τούτου ζήτησιν, καὶ δόξαν ἐνδέχεται γενέσθαι. Ἡ γὰρ ἀμφοτέραι ἀληθεύουσιν ἐρεῖτις, καὶ ἢ τὸ εἶναι, καὶ μὴ εἶναι ἀπορριπνύουσα. Ἡ ἀμφοτέραι ψεύδονται. Ἡ τὴν μὲν ὀρεσμένως ἀληθεῖ φησεῖτις, τὴν δὲ ὀρεσμένως ψεύδῃ, καὶ οὐχ ὁποτέρᾳ τύχῃ. Ἡ γοῦν ἀνάγκη μὲν θάτερον μέρος τῆς ἀντιφάσεως ἀληθὲς εἶναι, ἢ ψεύδῃς, εὐ μάλιστα τὸδε, ἢ τὸδε, ἀλλ' ἀορίσως ὁποτέρῳ ἐτυχε. Τούτων οὐκ τὴν τελευταίαν δόξαν αἰρεῖται ὁ φιλόσοφος, καὶ ἀποδείκνυσι.

Πρὸς μὲν οὐκ τὰς δύο πρώτας πρόχειρος γίνεται ἡ ἀπαύτησις, τοιόνδε τι λημμάτιον προλαβοῦσιν. Ἐξῆσι γὰρ καὶ ἀπὸ τῆς ἀληθείας τῆς λόγων ἐπὶ τὸ εἶναι τῶν πραγμάτων, καὶ ἀπὸ τοῦ εἶναι τούτων ἐπὶ τὴν τῆς λόγων ἀλήθειαν ἐπιχειρεῖν. Ὡς γὰρ ἔχουσι τὰ πράγματα πρὸς τὸ εἶναι, ἢ μὴ εἶναι, ὅπως οἱ λόγοι πρὸς τὸ ἀληθεύειν ἢ ψεύδεσθαι. Καὶ ἀνάπαλιν, ὡς ἔχουσιν οἱ λόγοι πρὸς τὸ ἀληθεύειν ἢ ψεύδεσθαι, οὕτω τὰ δηλόμενα πράγματα πρὸς τὸ εἶναι ἢ μὴ εἶναι. Εἰ ἔν ἀδύνατον τὸ αὐτὸ πρᾶγμα καὶ ταῦτα ἅμα εἶσεσθαι καὶ μὴ εἶσεσθαι, ἀδύνατον καὶ τὰς λόγους ἅμα ἀληθεύειν, ἢ ψεύδεσθαι, τοὺς ἀποφάσκοντας ἢ καταφάσκοντας τὸ αὐτὸ, καὶ τὸ αὐτοῦ.

Ἡ δὲ τρίτη ὀρεσμένως λέγουσα, θάτερον μέρος τῆς ἀντιφάσεως ἀληθεύσειν ἐπὶ τῶν μελλόντων, τὸ δὲ ἕτερον ψεύδεσθαι, τὸ ἐνδεχόμενον ἀναεῖρειν δοκεῖ. ἔχει μάλιστα πιθανότητες εἰκασίαν τινά. Εἰ γὰρ ἐκ τῆς εἰρημνύων ἀνάγκη ἐστὶ τὴν κατάφασιν, ἢ ἀποφασιν ἀληθεύσειν, ἢ ψεύδεσθαι, πάντα εἶναι ἀναγκαῖα τὰ γινόμενα, ἔσθ' οὐχ ὁποτέρᾳ ἐτυχε. Εἰ γὰρ ὁποτέρως ἐτυχεν ἐγίγνετο, ὁμοίως αὖ ἐγίγνετο, ἢ οὐκ ἐγίγνετο. νῦν δὲ τὰ πράγματα, ὁμοίως γενέσθαι, καὶ μὴ γενέσθαι ἀδύνατον, ἀλλ' ἐξ ἀνάγκης ἐστὶ θάτερον μέρος ἐσόμενον. εἴπερ ἐξ ἀνάγκης ὁ φᾶς ἀληθεύει, ἢ ὁ ἀποφᾶς. Καὶ (1) ἄλλως δὲ τούτο ἀπὸ τοῦ ἐκβεβηκέτος σαφὲς γίνεται, περὶ γὰρ (φέρει εἰπεῖν) τοῦ γεγονότος ἤδη λόγου, ἀληθὲς ἢ εἰπεῖν πρὶν γενέσθαι, ὅτι εἶναι λόγον. Εἰ δὲ ἀληθὲς ἢ εἰπεῖν ὅτι εἶναι, ἀδύνατον ἢ μὴ εἶσεσθαι. ὡς γὰρ οἱ λόγοι πρὸς τὸ ἀληθεύειν, οὕτως ἔχει τὰ πράγματα πρὸς τὸ εἶναι ὡς εἴρηται. Τὸ δὲ ἀδύνατον μὴ γενέσθαι, ἀνάγκη ἐστὶ γενέσθαι. τοιγαρὲν ἅπαντα τὰ ἐσόμενα, ἐξ ἀνάγκης γίνεται. ἀλλὰ καὶ μὲν ὁ φᾶσις τις, ὁ δὲ ἀποφᾶσις, τὰ πράγματα οὐδὲν ἧττον ἔξει ἀναγκαῖως, εἴπερ ὀρεσμένως τὸ ἕτερον μέρος ἀληθεύει τῆς ἀντιφάσεως. εὐ γὰρ παρὰ τὸ φᾶναι, ἢ μὴ φᾶναι τὰ πράγματα ἀναγκαῖως συμβαίνει γενέσθαι, ἢ μὴ, ἀλλὰ διὰ τὴν ἐκβασιν τῶν πραγμάτων ἀληθεύουσιν οἱ περὶ αὐτῶν λόγοι, ἢ ψεύδονται.

Θίσις

(1) Δεύτερος λόγος.

Θέσις. δοκεῖ γὰρ ἡμῖν ὅτι θάτερον μῶρον τῆς Ἀντιφάσεως ἀναγκαίως μὴ ἀληθεύει, ἢ ψεύδεται, ἀλλ' ἀορίσως, ἵνα μὴ τὰ ἐνδεχόμενα ἐκ μέσου γένηται.

Ἐπὶ μὲν οὖν τῆς ἐνδεχομένης ὕλης ὡρισμένως θάτερον μῶρον τῆς ἀντιφάσεως αἰεὶ ἀληθεύειν, ἐπὶ τῷ καθ' ἕκαστα, καὶ μελλόντων, τὸ ἐνδεχόμενον ἀαιρεῖσθαι δοκεῖ τοῖς ἐκτεθεῖσι λόγοις. Τὰ δὲ ἐκ τούτου συμβαίνοντα ἅπαντα τὸν ἀνθρώπινον ἀναξέπει βίον. μάταιον γὰρ αὐτῷ ἡμῖν τὸ βουλευῖσθαι, καὶ πράξειν ἐγχειρεῖν. μάταιοι δὲ καὶ οἱ νόμοι, καὶ αἱ πολιτεῖαι πᾶσαι. Ἐὰν αὐτὴ ἡ φύσις μάτρω αὐτῷ ἐποιεῖ βουλοτικὸν ζῶον τὸν ἀνθρώπον. Ἐπεὶ δὲ ταῦτα εἶναι ἀδύνατον, καὶ λέγειν ἀσῆτον, τὸ ἐνδεχόμενον τίθεσθαι ἀναγκαῖον. ὡς περὶ γὰρ τὸ βουλευῖσθαι αἴτιον ἐστὶν ἐνδεχόμενον, καὶ τὰ πράγματα εἶναι ἐνδεχόμενα, ἂν αἴτιον γίνεται. Ἔστι δὲ τὸ ἐνδεχόμενον διττὸν. τὸ μὲν γὰρ ἐξίσου ἐνδέχεται, καὶ γενέσθαι, καὶ μὴ. οἷον ἐς αὐτὸν τὸν Σωκράτην διαλεχθῆσθαι, ἢ μὴ. ἢ λύσεισθαι, ἢ μὴ, καὶ ἐπὶ λόγῳ, ὅσα ἐπὶ τῇ προαιρέσει κεῖται τῇ ἡμετέρᾳ. Τοῦ δὲ, τὸ μὲν ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ μὴ γίνεσθαι, θάτερον δὲ ἐπ' ἔλαττον γενέσθαι, ὡς τὸν σκάπτουτα θησαυρῷ ἐντυχεῖν. Ἐπὶ μὲν οὖν τοῦ ἐξίσου ἐνδεχομένου, ἐξίση ἐνδέχεται τὴν κατάφασιν ἀληθεύειν, ἐπὶ δὲ τοῦ ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ μὴ ἐκβαίνοντος, ὡς τὰ πολλὰ ἢ Ἀπόφασις. Οὐ μὲν ἀλλ' ἐνδέχεται γε ἀληθεύσαι, καὶ τὴν κατάφασιν, ἀλλ' ἐπ' ἔλαττον, ἀορίστον μὲντοι ἐπ' ἀμφοτέρων, (1) καὶ τὸ ἀληθεύειν καὶ ψεύδεσθαι ὑπάρχει.

Πρὸς δὲ τοὺς σιωπῶντας λόγους τὸ ὡρισμένως ἀληθεύειν θάτερον τῷ τῆς ἀντιφάσεως μῶρων, ἐπὶ τῷ καθ' ἕκαστα ἐνδεχομένων καὶ μελλόντων. ῥητόν, ὅτι τὸ ἐνδεχόμενον οὐδὲν κωλύει ἀναγκαίως ἐσόμενον λέγεσθαι ἐξ ὑποθέσεως. οἷον ἐπὶ τῆς, Σωκράτης φιλοσοφήσει, Σωκράτης οὐ φιλοσοφήσει ἀντιφάσεως, εἴτις ὑποθεῖν θάτερον μῶρον ὡρισμένως ἐξ ἀνάγκης ψεύδομενον, ἀληθεύσει ἐξ ἀνάγκης τὸ ἕτερον, τοιοῦτος ἐστὶν ὁ φιλοσόφου λόγος. ὑποθεῖς γὰρ τὸ ἕτερον μῶρον τῆς ἀντιφάσεως ἐκβεβηκὸς, ὅτι εἶσαι δηλαδὴ λῶκόν, συνηγάγην ὅτι ἀδύνατον αὐτῷ πρὸ οἴου δήποτε χρόνῳ εἰπεῖν μὴ εἶσαι λῶκόν, εἰ τῶτο αὐτῷ ἐξ ἀνάγκης ἐσόμενον. Ἀλλ' οὐδὲν θαυμαστόν. τὸ γὰρ εἶναι τὸ ὄν, ὅταν ἦ, ὡς φησὶν ὁ φιλόσοφος ἀναγκαῖον ἐστὶν, ὡς περὶ καὶ τὸ μὴ ὄν μὴ εἶναι, ὅταν μὴ ἦ. Ἀλλ' οὐ τοῦτο

(1) Τῶν ἐνδεχομένων τοῦτε ἐξίση, ἔ τῷ μὴ ἐξίση, δηλαδὴ τοῦ ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ καὶ ὡς ἐπ' ἔλαττον.

μόνον ζητοῖται, ἀλλ' εἰ πρὸ τοῦ γενέσθαι ἀναγκάως ἐστὶν ἐσόμενον ὡρισμέ-
 νως τὸ ἕτερον μέρος τῆς ἀντιφάσεως. Τὸ γὰρ ἐξ ὑποθέσεως ἀναγκά-
 ον, οὐ μόνον ἐπὶ τῆς ἐνδεχομένου, ἀλλὰ καὶ ἐπὶ τῆς ἀδυνατῶν ἀληθεύει.
 Εἰ δὲ καὶ ὑπόθεσιν ὁ ὄνος μετέβαλλεν εἰς Κολοῖον, ἔφυσεν ἐξ ἀνάγκ-
 ης καὶ πτερά. Πρὸς δὲ τὸν λέγοντα ὅτι ἀνάγκη αἰετὸ ἕτερον μέρος τῆς
 ἀντιφάσεως ἀληθεύειν, ῥητέον. Εἰ μὲν ὑφ' ἐὺ προφίρεται καὶ διάζω-
 ξιν ἢ Ἀντίφασις, οἷον ἀνάγκη λούσεσθαι τὸν Σωκράτην ἄνεμον, ἢ μὴ
 λούσεσθαι, τὸ ὅλον ἐστὶν ἀληθές. (περὶ πάντος γὰρ εἰπεῖν εἶναι, ἢ μὴ εἶ-
 ναι ἀληθές.) Ἦν δὲ κεχωρισμένως τὸ ἕτερον μέρος λέγοιτο ἀληθεύειν
 ἐξ ἀνάγκης, ἢ γουὺ κεχωρισμένως ὅτι ψεύδεται, ὡρισμένως μὲν, εἰ
 ἀξιοὶ ὁ ἄποφαινόμενος, οὐκ ἀληθές. (ἀόριστον γὰρ ἐπὶ τῆς ἐνδεχομένου
 τὸ μέλλον, καὶ ἀμφιρεπές.) ἀόριστως δὲ ἀληθεύσει. Ἔστιν ἄρα καὶ ἐπὶ
 τῆς ἐνδεχομένου, καὶ μελλόντων αἰετὸ ἕτερον μέρος ἀληθές, ὡς τὸ ἀξίω-
 μα τῆς ἀντιφάσεως ἀπαιτεῖ, ἢ μὴ ὡρισμένως, ἀλλ' ἐπὶ μὲν τῆς ἐξίσου
 ἐνδεχομένου ὁπότερον ἔτυχεν, Ἔπὶ δὲ τῆς μὴ (1) ὁμοίως ἐνδεχομένου
 μᾶλλον μὲν ἀληθές ἢ ἕτερα. ἢ μόντοι ἤδη ἀληθές, ἢ ψευδές ὡρισμένως.

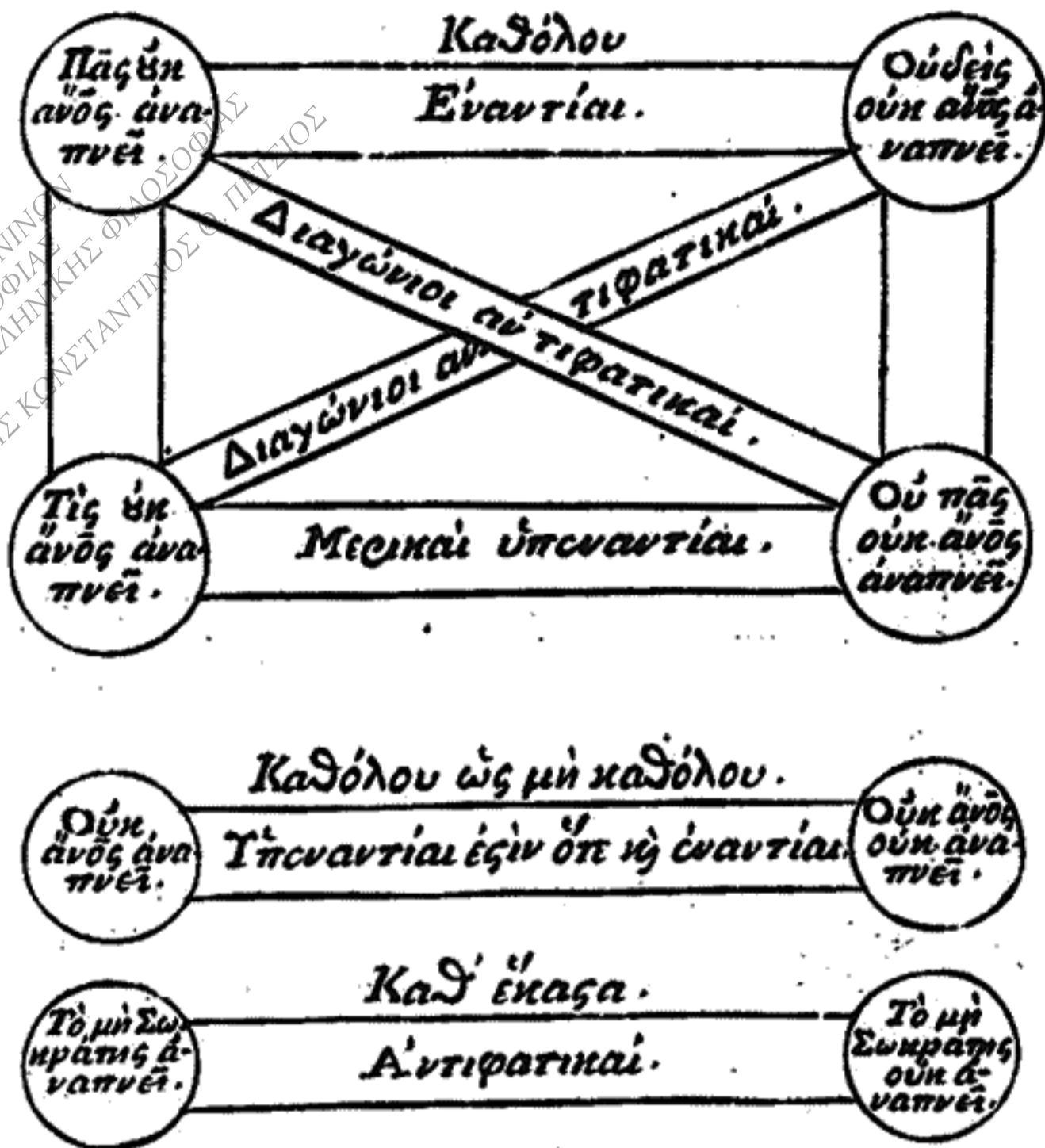
Περὶ τῶν ἐξ ἀόριστου ὑποκειμένου.

Ταῦτα περὶ τῆς ἀπλῶν θεωρητικῆς ἀποφάνσεως, ἐκεῖνο ἐπειπεῖν ἔ-
 τι καιρός. ὡς εὐχρηστοὶ μὲν τοῖς φιλοσοφοῦσι παρὰ τὰς ἐκπεδεί-
 σασ ἀπλᾶς ἀποφάνσεις, οὐκ εἰσὶν ἕτεραι ἐξ ὑποκειμένου μόνου καὶ κατη-
 γορευμένου. Ἰσαριθμοὶ δὲ γίνονται ταύταις αἱ ἐξ ἀόριστου ὑποκειμένου
 συγκείμεναι, ἀλλ' εἰς εὐρεσιν ἀληθείας πάνυ σμικρὰ χρησιμεύουσι, διὰ
 τὸ τὴν κατηγορίαν ὁμοίως ποιεῖσθαι κατὰ τὴν ὄντων, καὶ μὴ ὄντων ἀορί-
 σως. οἷα δήπου τυγχάνει δηλωτικὸν τὸ ἀόριστον ὑποκείμενον. Εἰσὶ δὲ
 τοιαῦται, οἷον πᾶς οὐκ ἀνὸς ἀναπνεῖ, οὐδεὶς οὐκ ἀνὸς ἀναπνεῖ. τίς οὐκ
 ἀνὸς ἀναπνεῖ, οὐ πᾶς οὐκ ἀνὸς ἀναπνεῖ. καὶ ἐπὶ τῆς λοιπῶν ἀντιθέσεων
 ὁμοίως, ἃς εἶγε δοκεῖ ἐκθετέον ἐπὶ διαγράμματος. Ἐκτὸς δὲ τῶν καὶ ἔστιν
 ἄλλας ἐπινοῆσαι. τὸ γὰρ κατηγορημένον ἐν ταῖς ἀπλαῖς ἀποφάνσεσιν,
 ἐκ ἐνδέχεται γενέσθαι ἀόριστον. προτιθεμένη δὲ ἢ ἄρνησις τῆς κατηγορη-
 μένῳ ῥήματι, ἢ τὸ ῥῆμα ἀόριστον, ἀλλ' ἀποφατικῶς ποιεῖ τὴν ἀποφάνσιν.

Κα-

- (1) Ἔστι δὲ μὴ ὁμοίως ἐνδεχόμενα ὡς καὶ ἐπ' ἕλαττον ἢ καὶ ἐπὶ τὸ πλεῖστον, μᾶλλον
 ἀληθές ἢ ἕτερον μέρος τῆς ἀντιφάσεως ἑκατέρας. οἷον μᾶλλον ἐστὶν ἀληθές εἰπεῖν ὅτι
 χειμῶνις ἔχει, ἢ οὐχ ἔχει, ὡς ἢ ὁ σκάκι των μᾶλλον ἀληθές εἰπεῖν θησαυρὸν ἔχει
 δεῖσκει, ἢ ὅτι εἰπεῖν δεῖσκει. ἐπίσης δὲ ἢ ἐξίσου ἀληθές ἀντιφάσεις εἰσὶν, ὡς ὁ Σω-
 κράτης ἄνεμον λούσεσθαι, ἢ οὐ.

Παγ. 341.

Αὗται ἐπιδέχονται πάσας τὰς ἐκτεθέτας κινήσας ὁμοίως ταῖς ἀνωτέρω, πλὴν πρὸς ἑαυτὰς συμβαλλόμεναι. ταῖς γὰρ ἐξ ὑποκειμένου ὁρισμοῦ ἀξύμβλητοί εἰσι.

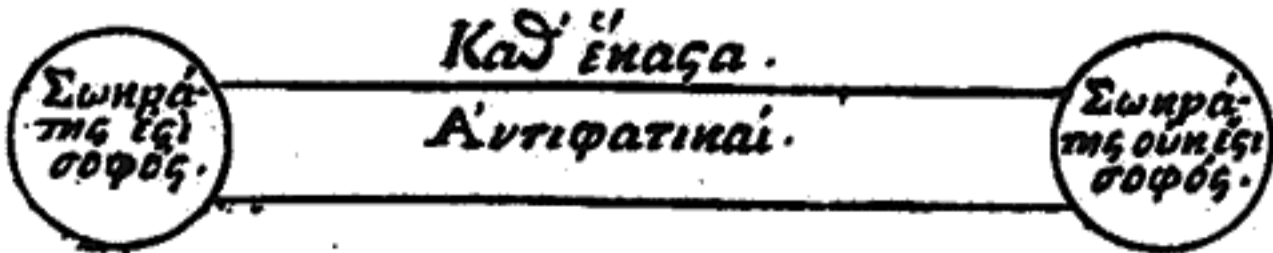
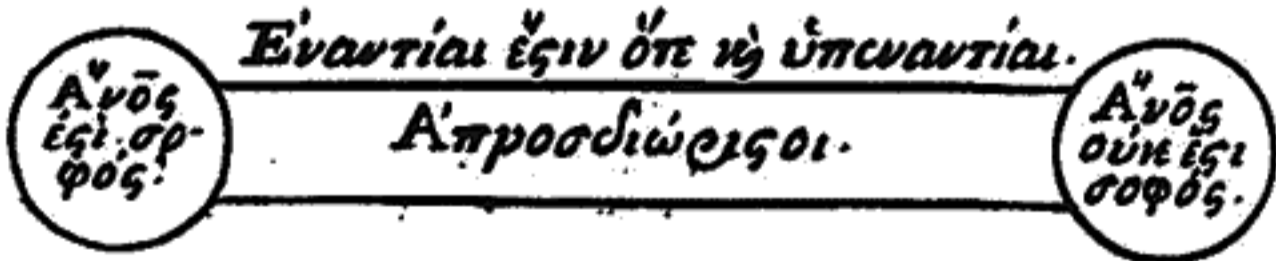
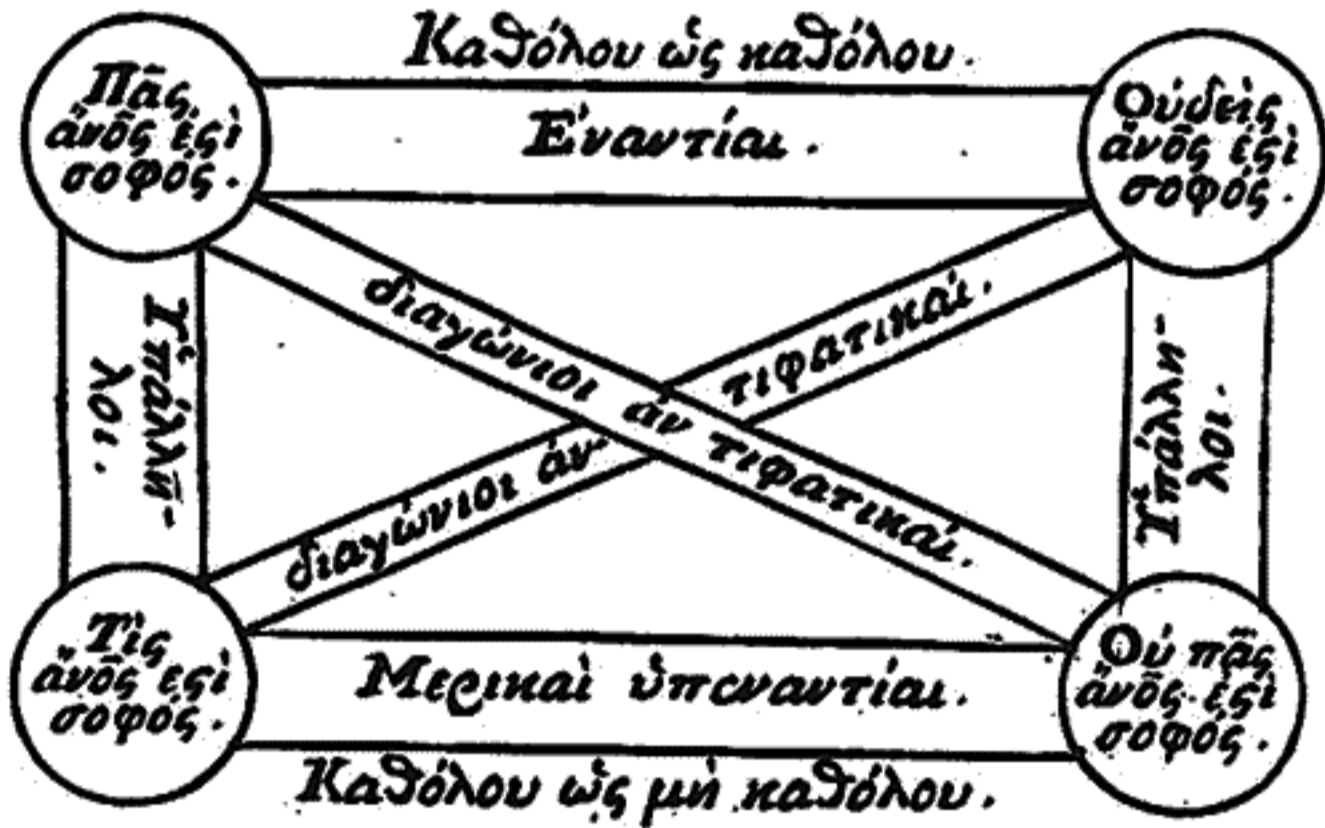
Πεὶ τῶν ἐκ τρίτου προσκατηγορουμένου Ἀποφάνσεων.

Ἐκ τρίτου προσκατηγορουμένου λέγονται ἀποφάνσεις, αἷς τὸ ἐστὶν εἶναι τὸν πρόσκειται, ἢ ἀπλῶς, ἢ κατὰ χρόνον, οἷον πᾶς ἄνθρωπος ἐστὶ ζῶν. τὸ γὰρ εἶναι ἐνταῦθα τρίτον πρόσκειται, οὐχ ὅτι τρίτον ἐστὶ μὲν

ρος

ρος της ἀποφάνσεως παρὰ τὸ ὑποκείμενον ἢ κατηγορούμενον, ταῦτ' ἄρ
 δυνάται, πᾶς ἄνθρωπος ἐστὶ πειρατῶν, τῆ πᾶς ἄνθρωπος πειρα-
 τῆ. ἀλλ' ὅτι τρίτον ἀριθμεῖται ἐν ταῖς τοιαύταις ἀποφάνσεσι, ἢ συν-
 δέσμου λόγον ἔχει σιωδέον τῷ ὑποκειμένῳ τὸ κατηγορούμενον. Ἐπιδί-
 χονται δὲ τῷ αὐτῷ διαίρισιν κατὰ τὰς διαφορὰς τοῦ ὑποκειμένου, ὅ-
 λης τε Ἐ χρένου, αἱ ἐκ τρίτου προσκατηγορουμένου ἀποφάνσεις, ἢ ἢ
 αἱ ἀπλαῖ, ἢ αἱ ἐν λόγῳ ὅσα περὶ ἐκείνων εἴρηται, Ἐ περὶ τούτων λεγό-
 μενα κρατεῖ. Εἰς σαφήνεια δὲ ἢ αὐτὰ ἐκκέλευσαν, ἐφίξῃς ἐπὶ ἄρ
 γράμματος ὁμοίως ταῖς ἀνωτέρω.

Γραφ. 342.

Γ Δία δὲ ταύταις πρόσεσι τὸ, ἃ κατηγορούμενον ἀόριστον ἐνδέχεται εἶ-
 ναι. ἐπ' ἐκείνων γὰρ ἡ ἄρνησις προτιθεμένη τῷ κατηγορουμένῳ ἀ-
 πλῶ ὄντι τὴν ἀπόφασιν ἀποτελεῖ. ἐπὶ τούτων δὲ δυοῖν ἐνδέχεται τὴν ἄρ-
 νησιν προκεῖσθαι. Ἡ' γὰρ πρὸ τοῦ ἐςὶ συλλήθου, ἢ ποιεῖ τὴν ἀπόφα-
 σιν, Ἡ' πρὸ τοῦ κατηγορουμένου ὀνόματος, ἃ ποιεῖ οὐκ ἀπόφασιν, ἀλλὰ
 κατάφασιν ἐκ μεταθέσεως. Ἐκ μεταθέσεως δὲ ἤκυσαν αὐταί, διὰ τὸ ἐνη-
 λαγμένον τῆς τούτων πρὸς τὰς ἀπλᾶς τάξεως. Ἡ' μὲν γὰρ ἀπόφασιν ἐπὶ
 τὴν ἀπλήν κατάφασιν τίπτεται, ἢ ἔπιται. ἡ δὲ κατάφασιν ἐπὶ τὴν ἀ-
 πλήν ἀπόφασιν, ἢς προηγείται. Ἐκκείδωσαν δὲ τούτων εἰς σαφισίρα
 κατάληψιν αἱ ἀντιθέσεις ἐφεξῆς. καὶ πρῶτον τῆς ἀπροσδιώρισαν.

Γαγ. 343.

Δ Ὅ μὲν οὖν αὐταὶ ἀντιθέσεις, ἡ μὲν ἀπλή λεγομένη, ἡ δὲ ἐκ με-
 ταθέσεως, τὸ αὐτὸ ἔχουσαι ὑποκείμενον πᾶσαι ἀπροσδιώριστοι, καὶ
 σωμαληθολοεῖν ἐπὶ τῆς ἐνδεχομένης ὕλης. Ὡσαύτως δὲ καὶ εἰ καθόλου
 ληφθεῖν τοῦτομα, δύο ὁμοίως φωνήσονται ἀντιφάσεις, τὸ αὐτὸ ἔχουσαι
 ὑποκείμενον. Ἐκκείδωσαν εἰ δοκεῖ καὶ αὐταί, ἐπὶ διαγράμματος.

ἰ' α γ . 344 .

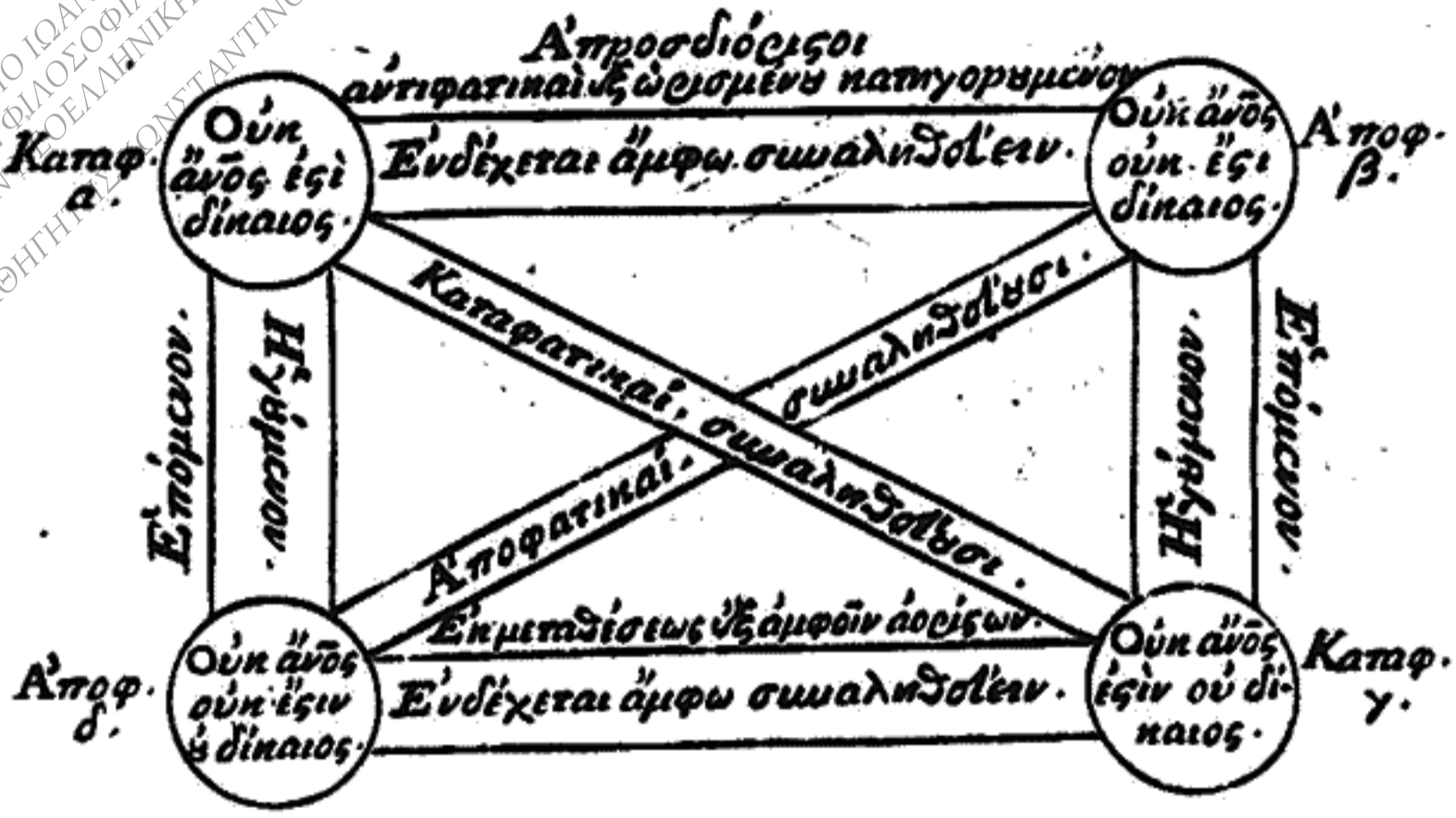

Τοσαῦται μὲν οὖν τῶν ἐκ τρίτου προσκατηγορουμένων ἄποφασίων ἐξ ὠρισμένων σύγκεινται ὑποκειμένων, δύο μὲν ἀπροσδιόριστοι, ἀπλή, καὶ ἡ ἐκ μεταθέσεως. δύο δὲ προσδιορισμένοι, ὁμοίως ἡ μὲν ἀπλή, ἡ δὲ ἐκ μεταθέσεως. ταῖς γὰρ καθ' ἕκαστα διλόγως παρέλειπεν ὁ Φιλόσοφος ὡς μικρὰ πρὸς ἐπισημίῳ συμβαλλομένης. οὐδεμία γὰρ Ἐπισημὴ ἐστὶ τῶν καθ' ἕκαστα. Εἰσὶ παρά ταύτας καὶ ἔπρην δύο τῶν ὑποκειμένων προσχρώμεναι ἀορίστῳ τοῦ κατηγορουμένου ἀορίστου, ἢ ὠρισμένου τυχαίοντος. Καὶ τύπων αἱ μὲν εἰσὶν ἀπροσδιόριστοι, ἃς ὁ Φιλόσοφος ἐνταῦθα ἐκτίθεται. αἱ δὲ μετὰ προσδιορισμοῦ. Ἀπροσδιόριστοι οὖν εἰσὶν, ὠρισμένου μὲν τοῦ κατηγορουμένου. καταφατικὴ μὲν, οἷον οὐκ ἄνθρωπος ἐστὶ δίκαιος, ἀποφατικὴ δὲ, οἷον οὐκ ἄνθρωπος οὐκ ἐστὶ δίκαιος; μία αὕτη ἀντίφασις. Ἐτέρα ἀορίστον καὶ τὸ κατηγορούμενον ἔχουσα. καταφατικὴ μὲν, οἷον οὐκ ἄνθρωπος ἐστὶν οὐ δίκαιος, ἀποφατικὴ δὲ, οἷον οὐκ ἄνθρωπος οὐκ ἐστὶν οὐ δίκαιος. Μετὰ προσδιορισμοῦ δὲ εἰσὶν, ὠρισμένου μὲν τοῦ κατηγορουμένου καθόλου καταφατικὴ, οἷον πᾶς οὐκ ἄνθρωπος ἐστὶ δίκαιος. Ἀποφατικὴ δὲ κατὰ μέρος, οἷον οὐ πᾶς οὐκ ἄνθρωπος ἐστὶ δίκαιος.

καίτοι

καιος. Αορίστου δὲ καὶ τοῦ κατηγορουμένου ὑπάρχοντος, καθόλου μὲν κα-
ταφατική, οἷον πᾶς οὐκ ἄνθρωπος ἐστὶν οὐ δίκαιος. ὑποφατική δὲ κατὰ
μέρος, οἷον οὐ πᾶς οὐκ ἄνθρωπος ἐστὶν οὐ δίκαιος. Ἐκκείδωσα δὲ καὶ
αὐτὰ ἐπὶ ἀσχετότητας.

Παγ. 345.

Ὁμοίως δὲ εἰ καθόλου ληφθεὶς τὸ νόμα, δύο γενήσονται ἀντιφάσεις,
ἐξ ἀορίστου ὑποκειμένου ἀμφοτέρω. Ἐκκείδωσα καὶ αὐτὰ ἐπιξήνης.

Παγ. 346.

ΤἘξαχῶς οὐ πᾶσαι αἱ τῆς ἐκ τρίτου προσκατηγορουμένου ὑποκειμένων ἀντιθέσεις ποικίλλονται. Ἡ γὰρ ἐξ ἀμφοτέρων ὑποκειμένου καὶ κατηγορουμένου σύγκεινται ὀρισμένων, ἃς καὶ ἀπλᾶς καλεῖν εἰώθεσιν. Ἡ ἐξ ἀμφοτέρων ἀορίστων. Ἡ τὸ μὲν ὑποκείμενον ὀρισμένον ἔχουσι, τὸ δὲ κατηγορούμενον ἀόριστον. Ἡ αἰάπαλιν, τὸ μὲν κατηγορούμενον ἐστὶν ὀρισμένον, τὸ δὲ ὑποκείμενον ἀόριστον. Ἰσοταχῶς δὲ καὶ ἡ ἑτέρα ἀντίφασις πολυπλασιάζεται, ἢ Οὐδεὶς καὶ Τίς. οἷον οὐδεὶς ἀνδρῶπος ἐστὶ δίκαιος. τίς ἀνδρῶπος ἐστὶ δίκαιος. Ἀλλὰ τὰ εἰρημνία περὶ τῆς ἑτέρας ἀντιφάσεως, ἐπ' ἀμφοῖν ἐννοεῖται. ἐκάστῳ δὲ αὐτῶν εἰς τρία τέμνειν ἐνδέχεται, εἰς τε τὰς προσδιωρισμένας δηλονότι, ἀπροσδιορίστας τε καὶ καθ' ἕκαστα. ἐφ' ὧν ἀπλῶς ἀπασῶν αἱ δύο ἀεὶ ἀλλήλαις ἀντίκεινται ἀντιφατικῶς. πλείους δὲ οὐκ ἐνδέχεται. Τῶν μὲν οὐκ ἐξ ἀορίστου μόνου κατηγορουμένου, ἃς καὶ ἐκ μεταθέσεως προσαγορεύεται ἔφημεν, τοιαύτη ἐστὶ συσοιγία, ἐπιπυ ἀναλογία πρὸς τὰς ἀπλᾶς, οἷα καὶ τῆς σερητικῶν πρὸς τὰς αὐτὰς ἀπλᾶς δηλαδή. Ἴνα δὲ σαφὴς ἡμῖν γένηται ἡ τοιαύτη ἀναλογία, τὰς ἐκτεθείσας ἀνωτέρω ἐπὶ διαγράμματος ἀντεξέτασθον. Τῆς

μὲν οὐκ ἀπλῆς καταφατικῆς, οἷον πᾶς ἄνθρωπος ἐστὶ δίκαιος, κατὰ ἀν-
 τίφασιν ἀντικειμένης, πρὸς τὴν οὐ πᾶς ἄνθρωπος ἐστὶ δίκαιος, πρόσθε-
 τον ὅτι αἰεὶ ἢ μὲν ἀληθῆς, ἢ δὲ ψευδής. οὕτω γὰρ αἰεὶ ἔχει τὰ τῆς ἀντι-
 φάσεως μόρια. Τὸν αὐτὸν δὲ τρόπον ἔχουσι πρὸς ἀλλήλας, ἢτε ἐκ μετα-
 θέσεως κατάφασις, καὶ ἢ ἀπόφασις. ἀντιφατικῶς γὰρ κακείνων ἀντικει-
 μένων, αἰεὶ ἢ μὲν ἔτερα ἐστὶν ἀληθῆς, ἢ δὲ ἔτερα ψευδής. Αἱ δὲ διαγω-
 νιοὶ, ἢτοι ἢ ἀπλῆ κατάφασις, ἢ ἢ ἐκ μισαθέσεως, οἷον πᾶς ἄνθρωπος
 ἐστὶ δίκαιος, πᾶς ἄνθρωπος ἐστὶν οὐ δίκαιος, ὡς ἐναντία ἀντίκεινται.
 διὸ κατ' ἐκείνας οὐδέποτε μὲν ἅμα εἰσὶν ἀληθεῖς, ἅμα δὲ ψευδεῖς ἐνδέ-
 χεται εἶναι. Ἡ δὲ ἀπλῆ ἀπόφασις καὶ ἢ ἐκ μεταθέσεως, οἷον οὐ πᾶς ἄν-
 θρωπος ἐστὶ δίκαιος, οὐ πᾶς ἄνθρωπος ἐστὶν οὐ δίκαιος, ὡς ὑπεναντία
 ἀντίκεινται. διὸ οὐδέποτε μὲν ἅμα εἰσὶ ψευδεῖς, ἔστι δὲ ὅτε συναληθεύου-
 σιν. Ἡ δὲ ἀπλῆ ἀπόφασις, καὶ ἢ ἐκ μεταθέσεως κατάφασις, οἷον οὐ πᾶς
 ἄνθρωπος ἐστὶ δίκαιος, πᾶς ἄνθρωπος ἐστὶν οὐ δίκαιος, ὑπάλληλον ἔχου-
 σι τάξιν. ἢ μὲν κατάφασις ἐστὶ καθόλου, ἢ δὲ ἀπόφασις μερικῆ. διὸ
 ἀληθεύουσης μὲν τῆς ἐκ μεταθέσεως κατάφασεως, αἰεὶ συναληθεύει καὶ ἢ
 μερικῆ ἀπόφασις, οὐκ αἰεὶ δὲ ἢ ἀνάπαλιν. Ἐπὶ δὲ τῆς καθ' ἕκαστα, καὶ
 ἀνάπαλιν ἐστὶν ἀληθές. εἰ γὰρ ὁ Σωκράτης οὐκ ἐστὶ δίκαιος, ἀληθές εἰ-
 πῆν ὅτι ἐστὶν οὐ δίκαιος. ὁμοίως δ' ἔχουσιν ἢτε καθόλου ἀπλῆ κατάφα-
 σις, καὶ ἢ μερικῆ ἀπόφασις ἐκ μεταθέσεως. οἷον πᾶς ἄνθρωπος ἐστὶ δί-
 καιος, οὐ πᾶς ἄνθρωπος ἐστὶν οὐ δίκαιος. Ἀνάπαλιν δ' ἔχουσιν ἐν τῇ
 σιωπείᾳ. ἀληθεύουσης γὰρ τῆς ἀπλῆς κατάφασεως, συναληθεύει καὶ ἢ
 ἐκ μεταθέσεως ἀπόφασις, ἢ ἢ ἐτι δὲ καὶ ἀνάπαλιν, ὅτι μὴ ἐπὶ τῆς καθ'
 ἕκαστα μόνον. δοθέντος γὰρ τοῦ τὸν Σωκράτη μὴ εἶναι μὴ δίκαιον, ὑ-
 γιῶς ἂν ἐπαγάγῃς, ἄρα δίκαιος. Ἐπὶ τῆς μὴ ὄντων μόντοι, οὔτε ἐπὶ
 τῆς καθ' ἕκαστα, ἔπεται ἢ ἀπλῆ κατάφασις τῆς ἐκ μεταθέσεως ἀποφάσεως,
 ἢτε ἢ ἐκ μεταθέσεως κατάφασις τῆς ἀπλῆς ἀποφάσεως. δοθέντος ὅδ' μὴ ὑπάρ-
 χειν τὸν Σωκράτη, ἀληθές μὲν ἐστὶν εἰπεῖν, ὅτι Σωκράτης οὐκ ἐστὶν οὐ
 δίκαιος, οὐκ ἀληθές δὲ ἐπαγαγεῖν, ἄρα Σωκράτης ἐστὶ δίκαιος. τὸ γὰρ
 μὴ ὄν οὔτε ἐστὶ δίκαιον, οὔτε ἐστὶ μὴ δίκαιον. οὕτω μὲν οὐκ ἔχουσιν ἢτε
 ἀπλῆ ἀντίφασις, καὶ ἢ ἐκ μεταθέσεως πρὸς ἀλλήλας ἐπὶ τῆς μετὰ προσ-
 διορισμοῦ ἀποφάσεων. Ἐπὶ δὲ τῆς ἀπροσδιορίστων οὐ παντάπασιν ἔχει
 ὁμοίως. τῆς μὲν γὰρ προσδιορισμένων αἱ κατάφασις, οὐδέποτε συναληθεύου-
 σι, τὰς δὲ ἀποφάσεις ἐνδέχεται συναληθεύειν, ἐπὶ τῆς ἐνδεχομέ-
 νης ὕλης, ἢτε δὴ μερικαί. Τῶν δὲ ἀπροσδιορίστων, αἴτε κατάφασις ἀλ-

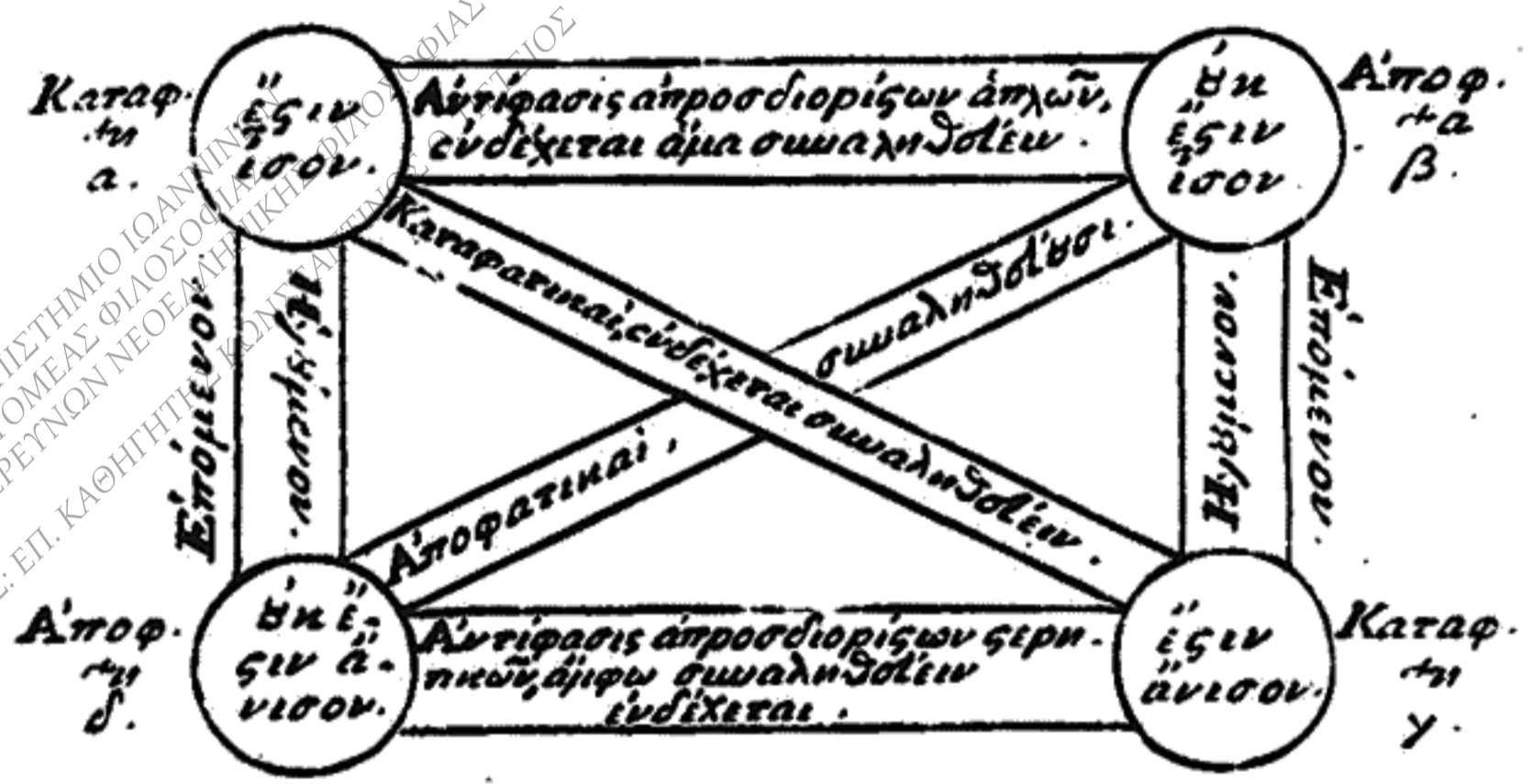
λήλαις συναληθεύουσι, ηὐαὶ αἱ ὑποθέσεις ἐπὶ τῆς ἐρδεχομένης ὕλης.
Καὶ ἐπειδὴ μὲν οὐδέποτε αἱ ἀντιφατικῶς ἀντικείμεναι συναληθεύου-
σιν. ἐπὶ τούτων δὲ ἐρδεχεται. ἰσοδυαμοῦσι γὰρ αἱ ἀπροσδιόριστοι ταῖς
μερικαῖς ὡς εἴρηται. αἱ δὲ μερικαὶ συναληθεύουσιν ἐπὶ τῆς ἐρδεχομένης
ὕλης, ἅτε ἐκ διαφόρων συγκείμεναι ὑποκειμένων.

ΒΙΒΛΙΟΝ ΔΕΥΤΕΡΟΝ

Κεφάλαιον δέκατον.

Ταύτῳ οὖν τὴν συστοιχίαν τῆς ἐν μεταθέσει πρὸς τὰς ἀπλᾶς, ὑπὸ
τῆς ἀναλογίας τῆς σερητικῶν πρὸς τὰς αὐτὰς ἀπλᾶς θηροῦν ἡμᾶς
» εἰδίδασκεν ὁ φιλόσοφος ἀνωτέρω, ἐν οἷς ἔλεγε, τὰ μὲν δύο πρὸς τὴν
» κατάφασιν ἔσονται ἀπόφασιν ἕξει κατὰ τὸ στοιχοῦν ὡς αἱ σερήσεις, τὰ δὲ δύο
» οὐ. ὑποθέμενος τὴν ἐν ταῖς ἀναλυτικοῖς περὶ τούτων διδασκαλίαν. εἰ-
πὼν γὰρ τὰ μὲν δύο, εἰδήλωσε τὰς ἐκ μεταθέσεως ὑποθέσεις. αὐτίνες
πρὸς τὴν κατάφασιν ἢ ἀπόφασιν τὴν ἀπλήν, τὴν αὐτὴν ἔχουσι συστοι-
χίαν ἢ ἀκολουθίαν, ὡς περὶ καὶ αἱ σερητικαί. τῆς τε γὰρ σερητικῆς ἀν-
τιφάσεως, ἢ μὲν ἀπίφασις, ἔπεται τῆς ἀπλῆς κατάφασις, οὐκ ἔτι δὲ καὶ
ἀνάπαλιν. ὅτι γὰρ εἰς ἴσον, τοῦτο οὐκ ἔστιν ἀίσιον. οὐ μὲν ἔστι οὐκ ἔ-
στιν ἀίσιον, ἤδη εἰς ἴσον. Τὰ γὰρ μὴ ὄντα ποσὰ, ἢ καὶ μὴ ὄλως ὄντα,
οὐκ εἰς ἴσον. τὸ γὰρ ἀίσιον ἴδιον τῷ ποσοῦ. Ἡ δὲ κατάφασις ἢ σερη-
τικὴ προηγείται τῆς ἀπλῆς ἀποφάσεως, οὐκ ἔτι δὲ καὶ ἀνάπαλιν. ὅτι
μὲν γὰρ εἰς ἴσον, τοῦτο ἐκ ἔστιν ἴσον. ὅτι δὲ οὐκ ἔστιν ἴσον οὐ πάντως
εἰς ἴσον. τὸ γὰρ μὴ ποσὸν, καὶ ὄλως τὸ μὴ ὄν, οὔτε ἴσον εἰς ἴσον, οὔτε
ἀίσιον. Διαγεγράφθωσαν ἔσονται, εἰ δοκεῖ, τοῖς ἐκτεθεῖσιν ὅροις. Ἐῖς
ἀπλήν μὲν κατάφασις, εἰς ἴσον, ἐφ' ἧς τὸ α. Ἀπλήν δὲ ἀπόφασις, οὐκ
εἰς ἴσον, ἐφ' ἧς τὸ β. Κατάφασις σερητικὴ, εἰς ἴσον, ἐφ' ἧς τὸ γ.
Ἀπόφασις σερητικὴ, οὐκ εἰς ἴσον, ἐφ' ἧς τὸ δ.

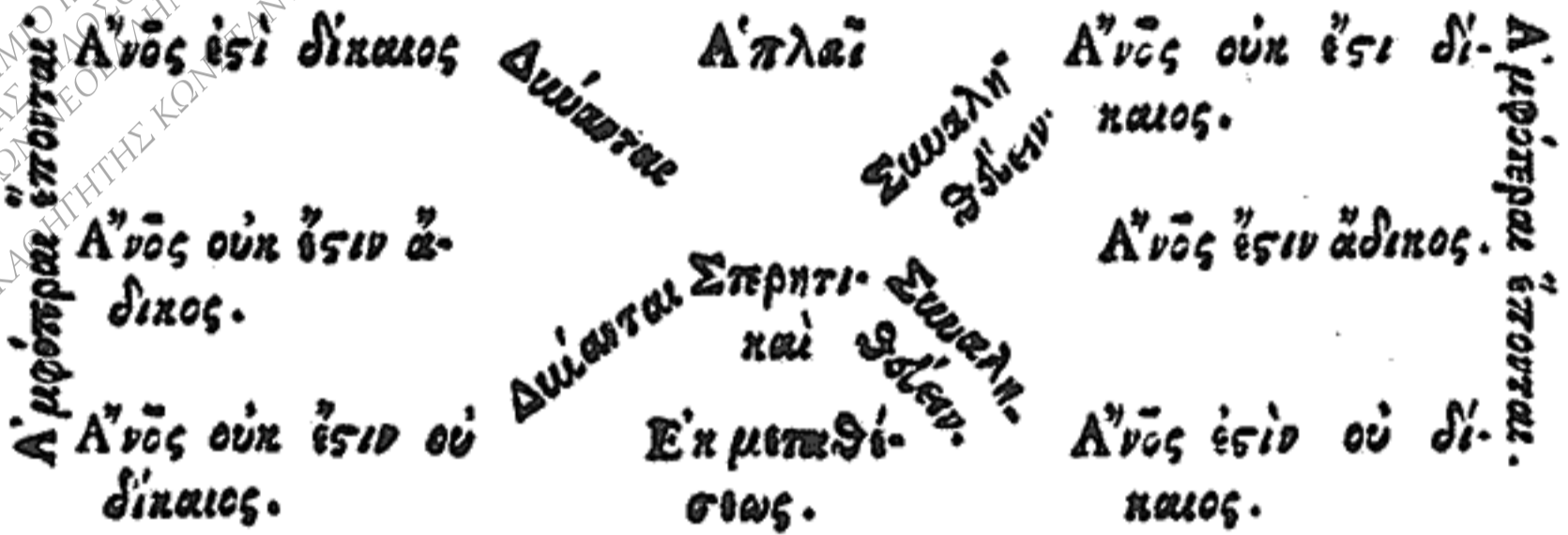
Paq. 349.

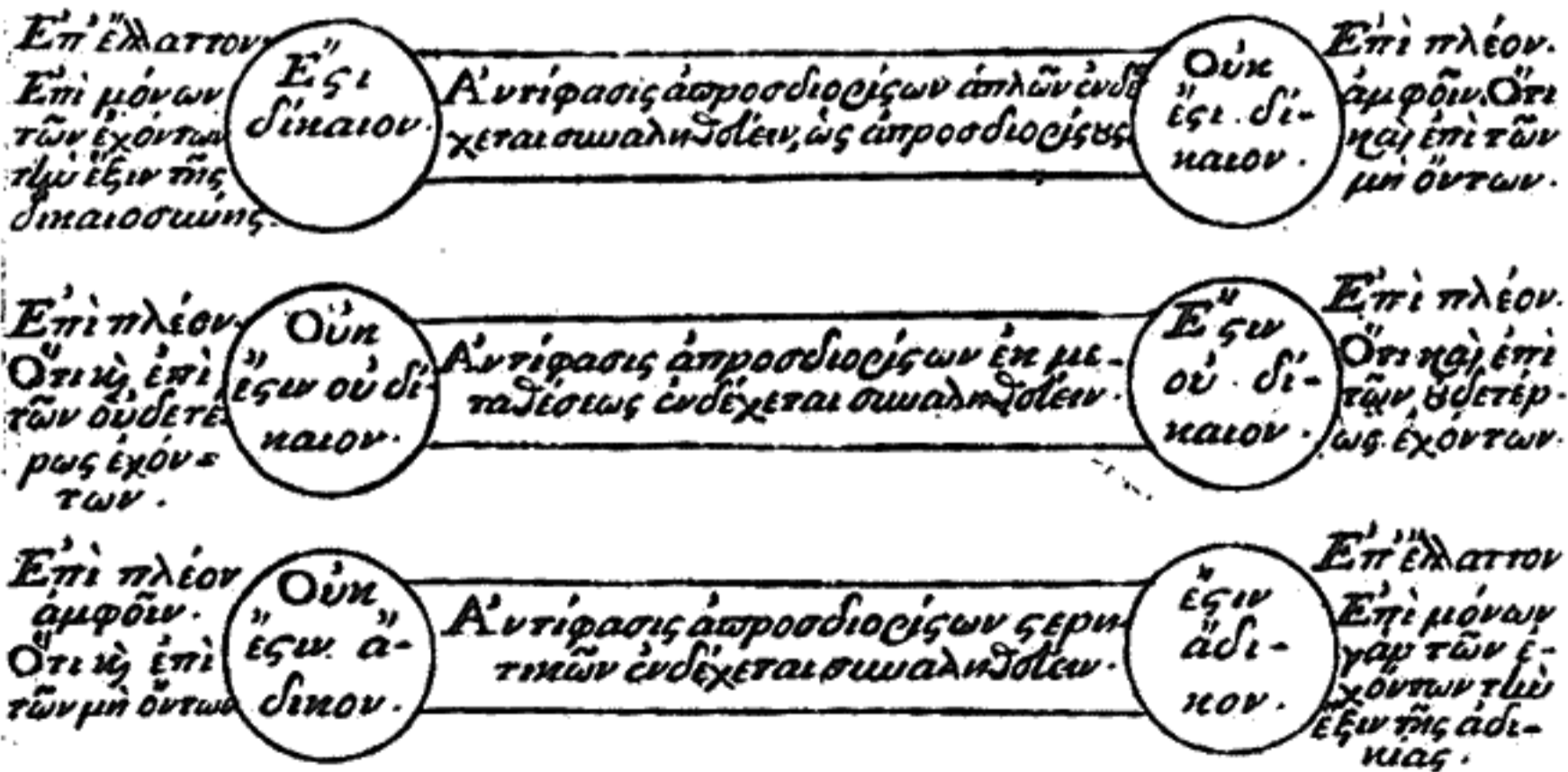
Εἴστι δὲ τις τῶν σερητικῶν διαφορὰ πρὸς τὰς ἐκ μεταθέσεως, ὅτι τῆς σερητικῆς καταφάσεως δοθείσης, ἔπεται καὶ ἡ ἐκ μεταθέσεως καταφάσις, καὶ ἡ ἀπλή ἀπόφασις. Δοθείσης δὲ τῆς ἐκ μεταθέσεως καταφάσεως, οὐχ ἔπεται ἡ σερητικὴ καταφάσις. ἐπὶ πλέον γὰρ τῆς σερητικῆς καταφάσεως ἡ ἐκ μεταθέσεως, καὶ ἀμφοτέρων ἡ ἀπλή ἀπόφασις. Διὸ ἔπεται μὲν ἡ ἀπλή ἀπόφασις, τῆ ἐκ μεταθέσεως καταφάσει, καὶ ἀμφοτέραι τῇ σερητικῇ. ὅτι γὰρ ἐστὶν ἀδίκον, τοῦτο πάντως ἐστὶν οὐ δίκαιον, ἔστι οὐκ ἐστὶ δίκαιον. ὅτι δὲ ἐστὶν οὐ δίκαιον, τοῦτο οὐκ ἐστὶν ἐξ ἀνάγκης καὶ ἀδίκον, καὶ τὰ οὐδέτερος ἔχοντα. Ἀνάπαλιν δὲ ἡ ἑτέρα ἔχουσα τάξις ἐπὶ τούτων γὰρ ἡ μὲν σερητικὴ ἀπόφασις, ἐπὶ πλέον ἐστὶ τῆς ἐκ μεταθέσεως ἀποφάσεως, καὶ ἀμφοτέραι τῆς ἀπλῆς καταφάσεως. Διὸ καὶ ἔπεται ἡ σερητικὴ ἀπόφασις, τῆ ἐκ μεταθέσεως ἀποφάσει, ἔστι ἀμφοτέραι τῇ ἀπλῇ καταφάσει. ὅτι μὲν γὰρ ἐστὶ δίκαιον, τοῦτο οὐκ ἐστὶν οὐ δίκαιον, καὶ οὐκ ἐστὶν ἀδίκον. καὶ ὅτι οὐκ ἐστὶν οὐ δίκαιον, ἀληθεύει εἰπεῖν, ὅτι οὐκ ἐστὶν ἀδίκον. ὅτι δὲ οὐκ ἐστὶν ἀδίκον, τοῦτο οὐκ ἀληθὲς εἰπεῖν, ὅτι οὐκ ἐστὶν οὐ δίκαιον. Ἐπὶ γὰρ τῶν οὐδέτερος ὁμοιομορφῶν, ἀληθὲς ἐστὶ εἰπεῖν

Ε.Υ. Δ. της Κ.τ.Π.
ΙΩΑΝΝΙΝΑ 2006

ὅτι οὐκ εἰσὶν ἄδικοι, οὐ μὲντοι ἀληθές, ὅτι οὐκ εἰσὶν οὐδὲ δικαιοί. μόνον γὰρ ἐπὶ τῶν δικαίων πῦτο, καὶ ἐπὶ τῶν μὴ ὄντων ἀληθές. Τετάρτῳ δὲ ἐφεξῆς ἐπὶ διαζυγμάτων εἰς βραυτέραν κατάληψιν, μετὰ τῶν ἀπλῶν κατάφασιν, ἢ ἐκ μεταθέσεως ἀποφασίς, μετ' αὐτῆς ἡ σερητικὴ. μετὰ δὲ τῶν ἀπλῶν ἀποφασίς ἢ ἐκ μεταθέσεως κατάφασιν, μετ' αὐτῆς ἡ σερητικὴ.

Παγ. 350.

Τοιαύτη μὲν οὐκ ἔστι τῶν σιρητικῶν ἀντιφάσεων πρὸς τὰς ἐκ μεταθέσεως καὶ ἀπλᾶς σωήπεια, ταῖς δὲ ἐξ ὑποκειμένων ἀδείων, οὐδὲ μία ἐστὶ συμφωνία, ἢ παράθεσις, πρὸς τὰς τὸ ὑποκείμενον ὀρισμένον ἔχουσας. παρεξαιρέτως μὲντοι καὶ αὐταὶ πρὸς ἀλλήλας, δέσονται ὅσαι ἔστι τὸ κατηγορούμενον ὑπάρχει ἀδείων, πρὸς τὰς ἐκ μόνου τοῦ ὑποκειμένου ἀδείων, ἔχουσαι ὁμοίως, ὡσπερ καὶ αἱ ἐκ μεταθέσεως πρὸς τὰς ἀπλᾶς. ὅσα δὲ περὶ ἐκείνων εἴρηται, ἔστι περὶ τούτων λεγόμενα ἀπαραλλάκτως κρατεῖ.

Κανὼν κατ' ὃν δεῖ πάσας τὰς ἐκτεθείσας ἐς τὸδε ἀποφαίνσεις, ἰσοδυναμοῦσας ἀλλήλαις ποιῆσαι.

Ἰνα δὲ οἷα σου ἀποφάνσεως προπεθείης, τὴν ἰσοδυναμοῦσαν ἔχουσαν ἐκ πρώτης ἐπιβολῆς διαγινώσκεις, ἐπιτοματάτῳ τινὰ μέθοδον ἐπὶ τοῦ παρόντος ἐκτίθεται ὁ Ἀμμώνιος, ἡ δὲ πάνυ τεχνικῶς παρὰ τοῦ αὐτοῦ καθηγεμόνος καὶ διεργέτου παραλαβὼν ἔχει φησὶν. Ἔστι δὲ τὰς μὲν κατὰ τὸ ὑποκείμενον καὶ τὸ ποσὸν ὁμοίως ἔχουσας, κατὰ δὲ τὸ ποιόν, καὶ τὸ κατηγορούμενον διαφόρων, ἰσοδυναμεῖν. τὰς δὲ μὴ οὕτως ἔχουσας, οὐδαμῶς. Ἀλλ' οὗτος μὲν ὁ κανὼν ὅπως αἱ ἐκ μεταθέσεως ταῖς ἀπλᾶς ἰσοδυναμοῦσι, δείκνυσιν.

Ἐκ δὲ τῆς τάξεως τοῦ ἀποφατικοῦ μορίου, καὶ ὅπως ἀλλήλαις ἰσοδυναμοῦσι, δεῖξαι ἔξεστιν. Εἰ μὲν γὰρ προπεθείη ἢ ἀρνησις τῆς προσδιορισμῶν ἰσοδυναμοῦ προτάσεως προσδιορισμένης, ἰσοδυναμοῦ ταύτῳ ἐργάζεται τῆς ἐκείνης ἀποφατικῆς. Εἰ δὲ τῆς κατηγορουμένης προπεθείη, ὡς ἐπὶ τῶν ἐξ ὑποκειμένων καὶ κατηγορουμένων ἀποφάνσεων, ἢ τῆς προσκατηγορουμένης, ὡς ἐπὶ τῶν ἐκ τριῶν προσκατηγορουμένων ἀποφάνσεων, ἰσοδυναμοῦ ποιήσει τῆς ἐκείνης ἐναντία, ἢ γὰρ ὑπεναντία, εἰ μερικὴ εἴη. Εἰ δὲ ἐπ' ἀμφοτέρων προπεθείη ἢ ἀρνησις, τοῦτε προσδιορισμῶν, καὶ τῆς κατηγορουμένης, ἢ ἀπόφασις ἐξισωθήσεται τῆς ὑπ' αὐτὴν ὑπαλλήλου. Σαφιλῶς δὲ χάριν ἔσται διαγεγραφθῶσαν ἐφεξῆς.